

det heller ikke være rigtigt at opstille Regler, hvorefter disse Betingelser kunne omgås. — Betingelsen om de 10 Aar er jo et af de Punkter, hvor dette Tings Flertal ikke har opnaaet fuldt ud, hvad det ønskede, idet man sidste Gang paa den tilsvarende Lov om Fattigvæsenet stemte for, at Betingelsen kun skulde gælde 5 Aar. Naar vi have ment at kunne gaa med til at opstille Betingelsen om de 10 Aar, er Grunden paa den ene Side den, at Aarene fra 50 til 60, som det altsaa nærmest her kommer til at gælde om, i Reglen vil være den Tid, hvor Arbejderne have lettest ved at opretholde sig selv uden Støtte udefra. Det er vistnok sagt allerede fra flere Sider, men jeg vil føje til, at der i de Betingelser er aabnet Udgang til en rig Udvikling for de Kræfter, som i det hele ville støtte de fattige for at opretholde dem og bevare for dem Udgangen til at komme ind under denne Alderdomsunderstøttelseslov. Der vil være rig Anledning for de fattiges Kasse til der at træde til og i ligesaa høj Grad for den private Godgørelighed. Jeg tror, at for saa vidt vil der ligge noget godt i disse Betingelser, som de ville være en Drivkedel for Understøttelser fra mange forskellige Sider. — Det er blevet nævnt, at der er en Ubilighed i, at man aabner Udgang for dem, der efter 5 Aars Forløb have opnaaet Uresoprejsning i Modsatning til, at man kræver 10 Aars Frihed for Fattigvæsenet. Ogsaa dette er der vistnok allerede svaret paa. Jeg skal da kun atter gøre opmærksom paa, at Spørgsmaalet om Uresoprejsning er en Naadefag, der ligger ingen Ret deri. For det første kan den ikke gentages, og det er vistnok overhovedet meget sjældent, at den meddeles efter 5 Aars Forløb og da kun i lidet graverende Tilfælde. Men i alt Fald er det en Naadefag, og tillige omfatter dette hele Livet, medens den anden Bestemmelse, det, at der fordrer Frihed for Fattigvæsenet, kun omfatter de ti sidste Aar, og saa er dette en ubetinget Ret. Jeg vil særlig betone dette, det maa man ikke glemme. Man har forsøgt at se bort derfra fra flere Sider under Forhandlingen og sagt, at denne Lov egentlig ikke indeholder nogen Ret. Jo, absolut gør den det. En Ret kan ikke være betinget af, at den er knyttet til visse bestemte Grænser. Naar den fattige har en Ret til at modtage en vis Understøttelse, saa har han denne Ret, ligegyldig om den er begrænset til en vis Sum eller ikke, og jeg skal gøre opmærksom paa, at naar man ganske særlig har anket over det Besvær, som man paalagde de fattige ved at gøre det til Betingelse, at de indgav en skriftlig Begæring

— det var lettere at lade dem møde i Sogneraadet og afgive deres Andragende mundtlig — saa indeholder just denne Betingelse om den skriftlige Henvendelse i langt højere Grad Tegnet paa, at der her er Tale om en Ret, end om det var blevet paalagt de fattige at møde personlig og mundtlig indgive deres Andragende i Sogneraadet. Der er stillt den Betingelse, at de skulle udfylde et Skema, og naar dette Skema indeholder de i Loven krævede Betingelser og Dplysninger, saa er der i Kraft af denne indgivne skriftlige Begæring for den fattige erhvervet en Ret og det en Ret, som han selv har erhvervet derved, at han i Løbet af de sidste 10 Aar har formaaet at holde sig fri for Fattigvæsenet. Jeg tror ikke, at man vil kunne give et paa den ene Side skyldigere og paa den anden Side dog overkommeligt Udtryk for Tanken om Hjælp til Selvhjælp end netop dette, og det har tillige den Fordel, at det er en Forestilling, som er indlevet i vort Folk, at det gælder en Kamp for at holde sig fri for Fattigvæsenet. Enhver kender denne Betingelse, som her er stillet op, hvorimod en Bestemmelse om at yde et vist Bidrag eller Tilskud fra den paagældendes egen Side vil staa for Menigmand her i Landet som noget fremmed og som noget nyt, der er blevet paalagt ham. Holder man sig til dette ene, at de skulle sørge for at holde sig helt fri for Fattigvæsenet, saa holder man sig til en Forestilling, de have erhvervet sig fra smaa af, som er nedarvet fra Slægt til Slægt, som de kende, og som de ville blive støttede i, naar der stilles det Løfte op for dem, at kunne de naa til 60 Aars Alderen uden at være faldne ind under Fattigvæsenet i de sidste 10 Aar, saa ere de i Gavn, saa ere de betryggede for deres Alderdom.

Der er klaget over, at der er noget ubestemt i denne Lov, man veed ikke, hvad der skal udbetales af Statskassen, og ikke, hvor meget der vil blive udredet af Kommunkassen. Der nævnes fra Nul og op til 12 Millioner, og jeg skulde ikke blive forundret, om disse 12 Millioner steg endnu høyligere. Nogle sige, at dette vil blive noget overordentlig farveligt, og andre sige, at det vil vokse op og blive en Byrde for Kommunerne, som disse umulig ville kunne bære. Disse Betragtninger forekomme mig at stride mod hinanden. Det kan umulig paa en Gang hænge rigtig sammen. (Berg: Nej paa een Gang ikke!) Paa een Gang kan dette ikke hænge rigtig sammen, men Kendsgerningen er kun een, Oplosningen af denne Sag er kun een. Altsaa paa een Gang kan der ikke blive Spørgsmaal, om det bliver Nul eller naar op til Millioner, op til de halve